

Recepce filosofie na českých středních školách v souvislosti s užitými způsoby výuky

Pokyny k vyplňování dotazníku

Dotazník je původně určen k vyplnění přímo v hodinách za mojí asistence (s případným pokusem o následnou debatu a zpětnou vazbu), takže se nedivte, že nemá webovou podobu. Účelem této verze je doplnit statistický vzorek pro mou práci o pár dalších jednotlivců (doufám tak padesát), takže nevidím větší důvod, proč se zdržovat jeho proměnou v něco takového. Všem případným zájemcům o jeho vyplnění se za případné, tímto způsobené, komplikace omlouvám a děkuji každému, kdo je ochoten svými odpověďmi přispět mé práci.

1) Odpovědi pište prosím pište do separátního dokumentu (nebo rovnou do mailu) ve stručné podobě (např. „A.1) – a“, nebo „C.3) – Aristoteles“). Odpovědi na otázky na poslední stránce dotazníku pište v číselné podobě (v originálním dotazníku jsou pod otázkami škály 0-100, na které účastníci výzkumu své odpovědi intuitivně značí).

2) Na kteroukoliv otázku (krom tří otázek v záhlaví dotazníku – pohlaví, škola a maturita ze ZSV) nemusíte odpovídat. V takovém případě se bere vaše odpověď jako „nezajímá mě to, kašlu na to“. Pokud to tak cítíte, nebojte se možnosti využít (do výpisu napište k dané otázce prostě pomlčku, ať vím, že je vynechaná záměrně), protože i to je součástí získávané statistiky.

3) V otázkách „vyberte jednu možnost“ vyberte vždy jen jednu – nevyhovuje-li vám žádná, vyberte tzv. „nejmenší zlo“ a do poznámky připište, co Vám dle vašeho názoru v možnostech chybí.

4) V otázkách „vyberte více možností“ můžete obvykle vybrat buď klidně všechny, nebo tu poslední, která předchází možnosti popírá. Takové možnosti jsem pak označil podtržením.

5) Vaše odpovědi prosím zasílejte na „LukasGoldhair(at)seznam.cz“.

Ještě jednou děkuji za Váš čas.

Recepce filosofie na českých středních školách v souvislosti s užitými způsoby výuky

Dotazník

Jsem: muž/žena

Maturuji ze ZSV: ano/ne

Škola:

A. Podstata a smysl filosofie

1) Filosofie nebo filozofie?

Vyberte 1 možnost

- a) Filosofie
- b) Filozofie

2) Filosofie je:

Vyberte 1 možnost

- a) Styl života, způsob nahlížení na problémy, kritické myšlení a racionalismus.
- b) Věda, obor s vlastní terminologií, souborem řešených problémů a metodikou jejich řešení.
- c) Umění, snaha o vyjádření se k tématům neřešitelnými (a neřešenými) soudobou vědou, vystižení subjektivního názoru a pocitů.
- d) Vyšší druh poznání, překonávající a zastřešující vědecké poznání světa.
- e) Anachronismus z dob, kdy neexistoval jiný druh poznání (tedy věda).

3) Definice filosofie:

Vyberte 1 možnost

- a) Láska k moudrosti.
- b) Věda o nejobecnějších zákonitostech bytí (tj. přírody a společnosti), lidského myšlení a procesu poznání.
- c) Filosofie znamená především touhu po věděni, jež by obsáhlo celou skutečnost a vyjevilo člověku smysl jeho života, počínání a usilování.
- d) Myšlení o myšleném.
- e) Filosofie je studium obecných a základních problémů, jako jsou ty spojené s bytím, poznáním, hodnotami, rozumem, myslí a jazykem.
- f) Filosofie je soustavné, racionální a kritické zkoumání skutečnosti, světa a člověka, případně i toho, co je přesahuje.
- g) Filosofie je kritické, obvykle systematické, studium neomezené škály myšlenek a témat.

4) Předmětem filosofie je:

Vyberte více možností

- a) Přirozený svět, také předmět studia přírodních věd.
- b) Věci přirozený svět přesahující, problematika podstaty věcí, duše, tedy metafyzika.
- c) Duše a její vztah k člověku.
- d) Morálka, etika, právo.
- e) Dějiny a jejich smysl.
- f) Jazyk a způsob jakým popisujeme svět.
- g) Způsob poznávání světa okolo nás.
- h) Mysl a proces myšlení samotného.
- i) Člověk.
- j) Víra a s tím související otázky, tedy teologie.
- k) Filosofie nemá určitelný předmět studia.

5) Mezi oblasti zájmu filosofie také patří:

Vyberte více možností

- a) Mystika, alchymie a magie.
- b) Východní myšlenkové proudy jako je buddhismu, jóginství, brahmanismus, nebo konfucionismus.
- c) Alternativní životní styly.
- d) Genderová problematika.
- e) Nic z výše uvedeného.

6) Který z následujících citátů nejlépe vystihuje podstatu filosofie?

Vyberte 1 možnost

(a)

A vzdělání duše slouží filosofie: vytahuje vady i s kořenem jako plevel, připravuje duše k přijetí setby, vkládá do nich a abych tak řekl zasévá to, co přinese nejbohatší plody, až uzraje.

(Cicero: Tuskulské hovory II)

(b)

Studium filosofie není k tomu, abychom věděli, co se lidé domnívali, ale jak se to má s pravdou věcí.

(Tomáš Akvinský: De caelo)

(c)

Žít a nefilosofovat je jako mít zavřené oči a nikdy se ani nepokusit je otevřít.

(Descartes: Les principes de la philosophie)

(d)

Veškerý zájem mého rozumu (jak spekulativní, tak praktický) se spojuje v následujících třech otázkách:

1. *Co mohu vědět?*
2. *Co mám dělat?*
3. *V co smím doufat?*

(Immanuel Kant: Kritika čistého rozumu)

(e)

Úkolem filosofie je pochopit to, co je, neboť to, co je, je rozum.

(Hegel: Základy filosofie práva)

(f)

Pochopit hranice rozumu – to teprve je vpravdě filosofie

(Nietzsche: Antikrist)

(g)

Cílem filosofie je logické ujasnění myšlenek.

Filosofie není naukou, nýbrž činností.

Filosofická práce se ve své podstatě skládá z ujasňování.

Výsledkem filosofie nejsou „filosofické věty“, nýbrž projasnění vět.

Filosofie má projasnit a ostře formulovat myšlenky, jež jsou jinak jakoby kalné a zamlžené.

(Wittgenstein: Tractatus Logico-Philosophicus)

(h)

Poznat sebe sama – učit se myslet – jednat tak, jakoby nic nebylo samozřejmé – divit se, „divit se, že jsoucí jest“: všechna tato i mnohá jiná vymezení filosofie představují přitažlivé postoje, jakkoli jsou z dlouhodobé perspektivy únavné, a ani z pedagogického hlediska nevedou k nějaké jasně definované práci nebo určitému jednání. Za zcela zásadní lze naopak pokládat tuto definici filosofie: poznávání čistými pojmy.

(Deleuze-Guattari: Co je filosofie?)

7) Je filosofie věda?

Vyberte 1 možnost

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Není možno určit.

B. Uplatnitelnost filosofie

1) Co očekáváme od filosofie?

Vyberte více možností

- a) Odpovědi na otázky vymykající se přírodním vědám (kdo jsme, odkud kráčíme, kam míříme?)
- b) Odpovědi na otázky morálky a etiky (jak se máme chovat a proč?)
- c) Odpovědi na otázky o podstatě lidské duše (zda existuje, zda je nesmrtelná...)
- d) Pomoc s ujasněním vlastního pohledu na svět, hledáním a upevněním vlastních názorů.
- e) Pomoc s pochopením světa jako celku
- f) Pomoc vytříbením logického a kritického myšlení.
- g) Alternativu k soudobému odkouzlenému vědeckému a přísně racionálnímu pohledu na svět.
- h) Alternativu k víře a náboženství.
- i) Nic.

2) Filosofie je významná:

Vyberte více možností

- a) Jako součást kulturního dědictví.
- b) Pro rozvoj kritického a systematického myšlení.
- c) Pro rozvoj schopností argumentace a vedení dialogu.
- d) Není významná a tudíž potřebná.

3) Filozof najde uplatnění

Vyberte více možností

- a) Především na akademické půdě, kde se filosofie pěstuje jako samostatný obor.
- b) Především jako učitel na všech úrovních škol, kde se filosofie vyučuje.
- c) Jako poradce v otázkách morálky, etiky a při existenčních problémech.
- d) Především jako spisovatel, autor naučných a populárně naučných knih.
- e) Především jako spisovatel, autor knih o radách do života.
- f) Za pokladnou v KFC, jako skladník, nebo například příkulovač v pivovaru.

C. Výuka filosofie

C.1 Výuka filosofie obecně

1) Předmětem výuky filosofie by měla být především:

Vyberte více možností

- a) Seznámení s dějinami filosofie a filosofickou tradicí.
- b) Seznámení se s tématy filosofii řešenými (ne historie, ale přehled filosofie samotné).
- c) Seznámení se soudobou filosofii a řešenými problémy.
- d) Diskuze nad předloženými otázkami, argumentace, filosofování.
- e) Praktické cvičení kritického a logického myšlení, argumentace a vedení diskuzí.

2) Ideální způsob výuky filosofie:

Vyberte více možností

- a) Frontální (přednáška).
- b) Diskuze nad obecnými i konkrétními otázkami.
- c) Četba a rozbor textů.
- d) Další aktivity a hry.

C.2 Výuka filosofie na naší škole

1) Předmětem výuky filosofie na naší škole je:

Vyberte více možností

- a) Seznámení s dějinami filosofie a filosofickou tradicí.
- b) Seznámení se s tématy filosofii řešenými (ne historie, ale přehled filosofie samotné).
- c) Seznámení se souborou filosofii a řešenými problémy.
- d) Diskuze nad předloženými otázkami, argumentace, filosofování.
- e) Praktické cvičení kritického a logického myšlení, argumentace a vedení diskuzí.

2) Způsob výuky filosofie na naší škole je:

Vyberte více možností

- a) Frontální (přednáška).
- b) Diskuze nad obecnými i konkrétními otázkami.
- c) Četba a rozbor textů.
- d) Další aktivity a hry.

3) Jaké učebnice, texty a pomůcky při studia filosofie používáme?

Zodpovězte

4) Co mi dalo dosavadní studium filosofie?

Zodpovězte

5) Oblíbený filosof a proč?

Zodpovězte

Označ pravdivost tvrzení na škále 1-100

- 1) Filosofie je věda.
- 2) Filosofie je přínosná pro soudobý život.
- 3) Filosofie je přínosná pro můj život.
- 4) Filosofie mi dala/dává to, co jsem od ní očekával.
- 5) Filosofie je uplatnitelný obor.

Označ míru na škále 1-100

- 1) Míra zapojení studentů v hodinách filosofie.
- 2) Míra využití frontálního přístupu (přednášek) v našich hodinách filosofie.
- 3) Míra využití četby a rozboru textu v našich hodinách filosofie.
- 4) Míra využití diskuzí a rozboru filosofických problémů v hodinách filosofie.
- 5) Filosofie je atraktivní obor.